

WYKAZ ZAGADNIĘŃ NA EGZAMIN DYPLOMOWY NA STUDIA I STOPNIA

NA KIERUNKU FILOLOGIA POLSKA NA ROK AKAD. 2019/2020

SPECJALNOŚCI: komunikacja społeczna i praca wydawnicza, język polski z logopedią

I/ Literaturoznawstwo (20 zagadnień)

1. Poezja religijna epoki średniowiecza - od tropu (*Bogu rodzica*) po sekwencję (*Posłuchajcie, bracia miła*). pierwsi znani autorzy: Gertruda i Władysław z Gielniowa.
2. Mikołaj Rej i dojrzałość odrodzenia: poezja, proza, epicki obraz świata.
3. Jan Kochanowski: renesansowy klasycysta: duchowa *confessio* w *Psałterzu Dawidów*., epicka *varietas* we *Fraszkach*, *Pieśni* jako dziennik liryczny.
4. Nurty poezji polskiego baroku: barok egzystencjalny, sensualny, wizjonerski. konceptualny - Mikołaj Sęp-Szarzyński, Kasper Miaskowski, Morsztynowie (Hieronim, Jan Andrzej, Zbigniew), Daniel Naborowski, Samuel Twardowski, Stanisław Herakliusz Lubomirski, Józef Baka - wybrane portrety.
5. Pośród prądów oświecenia: klasycyzm (Adam Naruszewicz, Ignacy Krasicki, Stanisław Trembecki). sentymentalizm: (Franciszek Karpiński, Franciszek Dionizy Kniaźnin), rokoko (Tomasz Kajetan Węgierski), długowieczność baroku (Elżbieta Drużbacka, Konstancja Benisławska).
6. Mickiewicz jako epik, dramaturg, prozaik: *Konrad Wallenrod* - *Pan Tadeusz*. Wallenrodyzm, klasycyzm arcypoematu, interpretacje *Dziadów*.
7. Juliusz Słowacki jako liryk, epik i dramaturg. Poemat dygresyjny *Beniowski*. Ironia. Epos mistyczny *Król-Duch*. *Kordian*: studium inicjacji egzystencjalnej. Nawiązania do Shakespeare'a. Dramat mistyczny: *Ksiądz Marek*, *Sen srebrny Salomei*.
8. Zygmunt Krasiński i historyzm. Barokowa ekspresja: powieść *Agaj-Han*. Jednostka a historia, Chrystus a zło: *Nie-Boska komedia*. Pytanie o tragizm chrześcijański: *Irydion*.
9. Bolesław Prus i Eliza Orzeszkowa - realizm w prozie pozytywizmu. Studium społeczności i portret psychologiczny jednostki. Eliza Orzeszkowa: *Cham* - *Nad Niemnem*. Jej *Dziurdziowie*: studium antropologiczne. Bolesław Prus: powieść *Emancypantki*. *Lalka* jako nowatorska powieść psychologiczna. Temat żydowski: *Meir Ezofowicz*.
10. Adam Asnyk i poezja pozytywistów. Felicjan Faleński i sztuka liryki opisowej: pejzaż gór. Liryka Konopnickiej: tropy kulturowe, rola pejzażu, muzyczność.
11. Liryka Młodej Polski: idee, formy, konteksty: Kazimierz Tetmajer, Jan Kasprówic, Leopold Staff. Tadeusz Miciński i tom *W mroku gwiazd*.

12. Proza fabularna młodopolska. Realizm i naturalizm: Stefan Żeromski, Władysław Reymont. Wacław Berent: powieść polifoniczna (*Próchno, Ozimina*). Karol Irzykowski i *Pałuba*: antypowieść.
13. Dramaturgia Stanisława Wyspiańskiego na tle prądów artystycznych epoki. Koncepcja „teatru ogromnego”. Dramaty: *Klątwa, Wesele, Wyzwolenie, Noc listopadowa, Warszawianka, Akropolis*.
14. Poeci Skamandra i satelici. Julian Tuwim: ewolucja poety - od ekspresjonizmu po klasycyzm. Wiersze o problematyce społecznej. Poemat dygresyjny *Kwiaty polskie*. Kazimierz Wierzyński: *Laur olimpijski* - liryka powojenna. Jan Lechoń i Jarosław Iwaszkiewicz. Lechonia barok i romantyzm. Tomy *Karmazynowy poemat, Srebrne i czarne*: poezja egzystencji. Iwaszkiewicz: modernizm, klasycyzm i związki liryki z muzyką. Liryka religijna Jerzego Lieberta. Władysław Broniewski: bard proletariatu. Jego tom *Anka*. Indywidualizm twórczy Bolesława Leśmiana.
15. Awangardowa liryka międzywojenna. Futuryści i formiści. Bruno Jasiński Tytus Czyżewski. Awangarda Krakowska. Julian Przyboś: wiersze i eseje. Tadeusz Peiper: praktyka a teoria poetycka. Druga Awangarda: Józef Czechowicz i wczesna twórczość Czesława Miłosza. Idee awangardy: od kultu miasta, masy, maszyny po katastrofizm.
16. Wielcy nowatorzy dwudziestolecia: Witkacy - Schulz - Gombrowicz. Filozofia i historiozofia Stanisława Ignacego Witkiewicza. Teoria Czystej Formy. Dramaturgia Witkacego. Styl nadrealny i tematy metafizyczne Schulza. Opowiadania: *Sklepy cynamonowe - Sanatorium pod klepsydrą*. Esej *Mityzacja rzeczywistości*. Proza Gombrowicza: opowiadania *Pamiętnik z okresu dojrzewania (Bakakaj)*, powieści *Ferdydurke* i *Trans-Atlantyk*. Dramaty: *Iwona księżniczka Burgunda, Ślub*.
17. Literatura czasu wojny. Poezja pokolenia Kolumbów: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Borowski, Tadeusz Gajcy (liryka i dramat *Homer i Orchidea*), Andrzej Trzebiński (liryka i dramat *Aby podnieść różę*). Literatura obozowa. Zofia Kossak-Szczucka: *Z otchłani*. Zofia Nałkowska: *Medaliony*. Tadeusz Borowski: opowiadania. Gustaw Herling-Grudziński: *Inny świat*.
18. Literatura a literackość - teorie dzieła literackiego. Modele dzieła: warstwowy (Roman Ingarden), komunikacyjny (Aleksandra Okopień-Sławińska). Funkcja poetycka tekstu (Roman Jakobson). Literatura jako wtórny system modelujący (Jurij Łotman i moskiewsko-tartuska szkoła semiotyczna). Dzieło literackie a rzeczywistość pozatekstowa. Roman Ingarden o „tzw. prawdzie w literaturze”. Biografizm a ergocentryzm. Literatura a świat idei. Pojęcie „reprezentacji”.
19. Genologia praktyczna. Gatunki literatury pięknej: liryki, epiki i dramatu. Gatunki literatury stosowanej: użytkowe, publicystyczne i ich przeznaczenie.

20. Kto i jak mówi? Podmiot czynności twórczych. Podmiot liryczny. Narrator w epice. Typy narratora i odmiany narracji. Kategoria podmiotu w dramacie - różne spojrzenia na problem.

II/ Językoznawstwo (20 zagadnień)

1. Polszczyzna XXI wieku – tendencje i czynniki sprawcze rozwoju języka (dynamika ekspresywnych środków potocznych, uniwerbizacja, wzrost liczby złożzeń, aktywność derywacji hybrydalnej).
2. Wyraz, jego typy morfologiczne i aspekty funkcjonowania w dzisiejszej polszczyźnie.
3. Sposoby wzbogacania zasobu słownikowego współczesnej polszczyzny ogólnej.
4. System leksykalny – relacje znaczeniowe między wyrazami. Synonimia, polisemia, antonimia, konwersja, relacje hierarchiczne.
5. Słowniki języka polskiego – ich rodzaje i użyteczność.
6. Tekst i dyskurs – definicje i zależności.
7. Tekst a gatunek tekstu. Teksty prymarnie mówione wobec prymarnie pisanych. Oralność i piśmienność dziś, w polskiej sytuacji komunikacyjnej XXI wieku.
8. Kryteria poprawności językowej – wewnątrzjęzykowe i zewnątrzjęzykowe.
9. Błąd językowy, usterka, zakłócenia a norma. Typologia błędów językowych wg Andrzeja Markowskiego.
10. Puryzm, indyferentyzm i liberalizm językowy – postawy wobec języka oraz ich konsekwencje dla stanu współczesnej polszczyzny ogólnej.
11. System – norma – uzus. Hierarchiczne zróżnicowanie normy językowej. Norma realna i skodyfikowana – przykłady.
12. Moda językowa i jej przejawy w języku.
13. Tendencja do skrótu i jej przejawy we współczesnej polskiej komunikacji językowej.
14. Język polski na tle języków słowiańskich. Językowe wyznaczniki podziałów słowiańszczyzny.
15. Najdawniejsze rękopiśmienne zabytki języka polskiego. Ich znaczenie w badaniach nad dawną polszczyzną.
16. Przedmiot i metody badawcze historii języka. Historia języka a gramatyka historyczna. Historia zewnętrzna i wewnętrzna.
17. Podstawowe stanowiska w dyskusji o pochodzeniu polskiego języka literackiego.
18. Najważniejsze czynniki sprawcze rozwoju polszczyzny w poszczególnych okresach historii języka.
19. Historia zapożyczeń leksykalnych w języku polskim (zapożyczenia czeskie, łacińskie, niemieckie, włoskie, francuskie, angielskie, ruskie, rosyjskie, tureckie, węgierskie, rumuńskie).

20. Terytorium języka polskiego a ugrupowania polskich dialektów. Główne cechy językowe wybranego dialektu.

III/ Nauki o kulturze i religii (5 zagadnień)

1. Kultura: geneza kultury, podstawowe definicje i koncepcje kultury.
2. Historia kultury polskiej (wybrane zagadnienia: od średniowiecza do współczesności)
3. Biblia w sztuce i literaturze.
4. Kultura życia społecznego – wybrane zagadnienia, pojęcia, problemy (np. globalizacja, wielokulturowość, konsumpcjonizm, korporacjonizm, liberalizm, neoliberalizm, antyglobalizm).
5. Kultura i sztuka w nowych mediach.

IV/ Specjalność: komunikacja społeczna i praca wydawnicza (15 zagadnień)

1. Edycja krytyczna tekstów literackich (3 typy edycji dzieł literatury pięknej: naukowa, naukowo-dydaktyczna, popularna; zakres edycji krytycznej; modernizacja tekstu).
2. Edycja tekstów naukowych. Typy publikacji naukowych.
3. Zasady adiustacji i korekty komputerowej.
4. Typografia książki. Struktura współczesnej książki drukowanej.
5. Dzieje książki i pisma (od książki rękopiśmiennej do książki elektronicznej).
6. Organizacja wydawnictwa (współpraca jego ogniw, aspekty prawne, marketingowe, finansowe w pracy wydawniczej).
7. Kultura: geneza kultury, podstawowe definicje i koncepcje kultury, kultura elitarna i popularna (masowa).
8. Folklor a kultura popularna. Cechy definicyjne folkloru: ustność, kolektywność, estetyczny charakter, wariantywność, formuliczność.
9. Język w strukturze przestrzeni społecznej a style językowe.
10. Perswazja językowa. Typy perswazji. Perswazja językowa w świecie współczesnym (polityka, reklama itp.)
11. Typologia i charakterystyka tekstów medialnych ze względu na technikę przekazu.
12. Informacja i publicystyka jako główne nurty (rodzaje) wypowiedzi dziennikarskiej. Formy pośrednie między informacją a publicystyką.
13. Informacja prasowa. Krótkie gatunki informacyjne w prasie (wzmianka, notatka, zapowiedź, relacja, korespondencja, sprawozdanie).
14. Felieton jako gatunek wypowiedzi. Wyznaczniki gatunkowe.
15. Reportaż prasowy. Podstawowe cechy gatunku.

V/ Specjalność: język polski z logopedią (15 zagadnień)

1. Przedmiot logopedii i jej transdyscyplinarność.
2. Biologiczne i społeczne uwarunkowania języka i zachowań językowych.
3. Centralne i obwodowe uwarunkowania języka i zachowań językowych.
4. Profilaktyka logopedyczna – cel, zakres i metody postępowania logopedycznego.
5. Klasyfikacje zaburzeń mowy.
6. Dyslalie – klasyfikacje objawowe, przyczynowe, objawowo-przyczynowe.
7. Teorie wyjaśniające akwizycję języka.
8. Charakterystyka rozwoju mowy dziecka.
9. Klasyfikacje zaburzeń i zakłóceń w rozwoju mowy dziecka.
10. Procedury postępowania logopedycznego: diagnozowanie, programowanie terapii, prowadzenie terapii.
11. Procedury logopedyczne w diagnozie i terapii dyslalii.
12. Procedury logopedyczne w diagnozie i terapii jąkania.
13. Procedury logopedyczne w diagnozie i terapii opóźnionego rozwoju mowy.
14. Procedury logopedyczne w diagnozie i terapii trudności w czytaniu i pisaniu.
15. Organizacja pracy logopedy w przedszkolu/szkole podstawowej.
16. Przegląd i ocena pomocy dydaktycznych stosowanych w praktyce logopedycznej (diagnoza i terapia). Kryteria doboru.

Siedlce, 09.05.2019 r.

Opracowali:

Dr hab. Alina Maciejewska, prof. uczelni

Dr hab. Joanna Kuć, prof. uczelni

Dr hab. Antoni Czyż, prof. uczelni

Dr Barbara Stelingowska

Dr Marcin Pliszka

Dr. hab. Roman Bobryk, prof. uczelni

Dr hab. Sławomir Sobieraj, prof. uczelni

Korekta 14.05. 2019

Dr hab. Sławomir Sobieraj, prof. uczelni

Dr hab. Roman Bobryk, prof. uczelni

Dr Marcin Pliszka